

GÜVENİLİR OLMAYAN KİMSENİN DİNİ YOKTUR!

Euzu billahi mineşşeytanirracim. Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillâhirabbilâlemin. Hamden kesîrân tayyiben mübâreken fihi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn ve şefî'l-müznibîn Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîne.

es-Salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve mentebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn.

Emmâ ba'dü fe kâle Resûlullâhi sallallahu aleyhi ve sellem:

Lâ imâne li-men lâ emânete leh ve lâ dîne li men lâ ahde leh vellezî nefsu Muhammedin bi-yedih lâ yestekîmu dînu abdin hattâ yestekîme lisânuh ve lâ yestekîmu lisânühû hattâ yestekîme kalbuh ve lâ yedhulü'l-cennete men lâ ye'menu câruhû bevâikah kîle yâ Resûlallah ve mel bevâik kâle ğaşmuhû ve zulmuhû ve eyyümâ racûlin esâbe mâlen min gayri hillihî ve enfeka min-

hû lem yubârek lehû fîhi ve in tesaddaka lem yukbel minhü ve mâ bakiye fezâdühü ile'n-nâr inne'l-habîse lâ yükeffirü'l-habîs ve lâ kinne't-tayyibe yükeffirü'l-habîs.

a. Sabah Namazından Sonra Zikir

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İmam Tirmizî hazretlerinden ve Ebû Davud hazretlerinden rivayet edilmiş hadîs-i şerîfleri okumuştum:

“Bir insan sabah namazından sonra - namazı cemaatle kılip- oturduğu yerde zikrullahla meşgul olur, işrak vaktine kadar zamanını zikirle geçirdikten sonra kalkar iki rekât namaz kılsa tam bir hac ve umre sevabı kazanır! Orduların gidip savaşp da ganimetler getirmesinden daha fazla kârlara kavuşur! İsmail *aleyhisselam*'ın nesl-i pâkinden asaletli insanlar esir düşse onlara fidye-yi necât verip kurtarmış olmaktan daha çok sevaplar kazanır!”

Başka hadîs-i şerîflerde;

“O gün vefatı olacaksa ömrü bitmiş, vadesi yetmişse iman ile göçmesine sebep olur!”

Hatta başka bir hadîs-i şerîfte de;

“O gün rızkı bol olur!” diye bildiriliyordu.

Bunların sonucu olarak bizim de sabah namazından sonra odamıza yatmaya, dinlenmeye gitmeyip oturup ibadetimizi biraz daha uzatmamız uygun oluyordu. Sabah namazını kıldıktan sonra işrak vaktine kadar beklemek uygun oluyor idi. Bu, Peygamber Efendimiz’in sevdiği, yaptığı bir âdetti. *Sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz kendisi böyle yapardı. Hadîs-i şerîfinde tavsiye buyurmuş. Evliyâullah, mübarek insanlar, büyüklerimiz, mürşid-i kâmillerimiz de böyle yapagelmişlerdir. Allah cümlesinden razı olsun, bize bunları öğrettiler. Biz de onların öğrettiğine göre böyle devam ediyoruz. İnşaallah bundan sonra da siz bu toplantıdan şehirlerinize döndüğünüz zaman sabah namazlarını camide kılarırsınız ve sabah namazından sonra da işrak vaktine kadar bekleyip işrak namazını inşaallah kılarırsınız.

Kütüphanemde fıkıh kitapları var. Onların üç-dört tanesine baktım: Dört mezhebe göre Duhâ namazı diye bir namazdan bahis oluyor, kuşluk namazı diye bahis geçiyor.

Ama işrak namazını, şu benim okuduğum hadîs-i şerîfleri zikretmemişler. Bahis konusu etmemişler, hayret ettim. *Fıkhu's-sünne* var. Hadîs-i şerîfleri de yazarak delillendirip öyle anlatıyor. Ama duhâ namazı ayrıdır. Duhâ namazı var, rubû-u nehâr geçtikten sonra kılınır. Güneş epeyce yükselecek, ortalığı ısıtacak. Saat 10-11 olacak, o zaman -öğlenle sabah namazı arasında- kılınır. Duhâ namazı bu.

İşrak namazı bu sabah namazından sonra camide bekleyip kerahet vakti çıkınca kılınır. Ondan sözü yok. Allah evliyâullah büyüklerimizden razı olsun. İnce kitapların, mufassal kitapların yazmadığı kârlı, sevaplı ibadeti bile bize öğretmişler. Allah razı olsun. Makamları âlâ olsun, ruhları şâd olsun. Allah bizi sevdiği mübarek kullarının yollarından ayırmasın.

Zikirle meşgul olmanın çeşitleri var. Tesbihi alırız, beraberce zikir yapabiliriz. Ama bu devir öyle bir devir ki insanların İslâmî bilgileri az olduğu için fırsatı ganimet bilip İslâmî bilgi vermek, kendisinin şahsen tek başına da yapabileceği zikirle meşgul olmaksızın evlâ oluyor, üstün oluyor! Çünkü bilgi eksikliği var. Peygamber *sallallahu aleyhi ve*

sellem Efendimiz hadîs-i şerîflerde böyle hareket etmeye işaret buyurmuştur: “Zamanına göre, devre göre bilginin az olduğu zaman bilgiye yönelmek; bilginin çok olup herkesin fakih olduğu zaman da ibadete yönelmek uygun olacak!” diye hadîs-i şerîfler buyurmuştur. Biz de o hadîs-i şerîflere uyararak bu zamanımızı zikrin bir güzel çeşidi olan ilim, ulum-u diniyye ile meşgul olmakla zamanımızı geçiriyoruz.

Zikrin bir çeşidi nedir?

İlimdir, ilim öğretmek ve öğrenmektir. Tesbih çekmek zikirse bir dinî meseleyi öğrenmek de zikirdir ve çok sevaptır. Onun için Peygamber Efendimiz ilmî konuların öğretildiği ders halkalarına da “zikir halkası” ismini vermiştir.

Yetedâresûn!

Oturup birbirlerine dinî bilgiyi öğretiyorlar, ona da “zikir halkası” demiştir. Çünkü ilim öğrenmek de öğretmek de zikirdir.

Metnini okuduğum hadîs-i şerîfi Abdullah b. Mesûd *radiyallahu anh'ten* Taberânî rivayet etmiştir. Abdullah b. Mesûd fakih sahabiden; fakih bir sahabidir, sahabenin fukahasındandır. Kur'ân-ı Kerîm bilgisi de çok iyi

olduğundan tefsir bilgisi de çok iyi olduğundan o yönde de temayüz etmiştir. Öne çıkmış bir kimsedir. Allah şefaatine erdirsin. Onun rivayet ettiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hadîs-i şerîfte bize pek çok konuyu öğretiyor. Bir tek konuda değil, çeşitli konularda bize nasihat ediyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîfini can kulağıyla dinleyelim. Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* diyor ki;

Lâ imâne li-men lâ emânete leh.

Emanet; "güvenilirlik, emin olmak, güvenli olmak" demek. Peygamber Efendimiz;

"Güvenli olmayan kimsenin dini yoktur! Hiçbir dindarlığı yoktur!" diyor.

Lâ; nâfiyetü'l-cinstir.

Lâ dîne demek, "Hiçbir dindarlık tarafı yok, hiçbir din tarafı yok!" demek. *Lâ dîne* dedi mi din namına ne varsa bütün hepsi yok demek.

Lâ ilâhe. "Hiçbir ilah yok!"

Hepsini, bütün ilahları, putların hepsini yere seriyor. Ne Buda'nın heykeli, göbekli şişkonun heykeli kalıyor ne geyik ne öküz kalıyor ne de başka put kalıyor!

Lâ ilâhe! Hepsi gitti!

İllallah. “Ancak Allah var, Allah’tan başka hiçbiri yok!”

İnsanların ilah edindikleri neler varsa bütün hepsini nefy ediyor, “Yok!” diyor.

Lâ nâfiye el-cins derler Arapça’da, bir cinsin yok olduğunu bildiren bir edattır.

Lâ dine. “Hiçbir dindarlık tarafı yok!”

“Tutulacak, ‘Şu tarafı dindarlıktır.’ denilecek bir hâli yok!

Kimin?

Lâ emânete leh. “Kendisinin güvenilirliği olmayan bir insan!”

Kasaya koyarsın, para çalar. Tezgâha koyarsan eşya çalar. Gece bekçisi yaparsın, hıyanet eder. Gözü yamuk, harama bakar... Hiçbir ipe sapa gelir tarafı yok! Müslümanın emin olması lazım.

Emin olmak ne demek?

Türkçe’de yanlış kullanılıyor. “Ben emimim ki şu şöyledir...” diye kullanılıyor. “Kuvvetle kanaatim var.” mânasına kullanılıyor. O mânaya değil. Emin olmak demek, güvenilir kimse olmak!

“Gel kardeşim, sen güvenilir bir insansın. Güvenilirlik de bir sermayedir, seni ortak

yapıyorum. Para koymadığın hâlde ben seni ticarethaneme ortak yaptım, buyur. Sen çalış, sermaye benden; kârı yarı yarıya bölüselim.”

“Yahu adamın hiç parası yok!”

“Olsun. O adamın güzel ahlâkı, güvenilirliği sermaye!”

Bugün sermaye sahipleri, iş adamları güvenilir insan araya araya yoruluyorlar. Bulamıyorlar. Neredeyse gündüz feneri yakacak da adam arayacak. Güvenilir insan yok! Güvendiğin dağlara kar yağıyor. Güvendiğin insanlar cılk çıkıyor. Gurk bastıracaksın, tavuğun altına koyacaksın, civciv çıksın diye yumurta cılk. Bir şey olmuyor, bir işe yaramıyor. İnsanlar güvenilirliğini kaybetmiş. Emniyetli oluşu, itimat edilir oluşu kaybetmiş.

Neden?

Allah korkusu kalmamış. Allah’tan korkmuyor, haram yemekten çekinmiyor.

Ebû Bekr-i Sıddîk’ın kölesi kendisine bir tabak içinde bir şeyler getirdi. Ya yemek ya meyve hurma... Kölesi, kendisinin kölesi, hizmetçisi bir şeyler getirdi. Bir tane aldı. Sonra dedi:

“Sen bu tabağı nereden getirdin?”

“Falanca adamın düğünü vardı...”

Müşrik birisinin düğünü varmış, oradan getirmiş. Yemek veya meyve müşrikin düğününden gelmiş.

“Ne?!..”

Parmağına ağzına soktu, boğazını gıcık-ladı, dışarıya çıkarttı.

Yapılır mı bu, sen yapar mısınız?

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz yaptı. Dedi ki;

“Haram yemekle hâsıl olan ete cehennem yakışır. O eti cehennem pâk eder. Haram yemek olmaz!”

Müşrikin ya kestiği haram ya pişirdiği haram! Bir kusuru var, onu hemen çıkarttı. Haramdan bu kadar korkarlardı, haramdan bu kadar sakınırlardı. Selef-i sâlihînimiz, mübarek, numune olan örnek müslümanlar haramdan bu kadar sakınırdı.

Bu devrin müslümanı bile haramı pek önemsemiyor! Hele bazıları var, deveyi yutuyor. Ağzı o kadar geniş, karnı o kadar geniş. Deveyi kaldırıyor, havuduyla beraber yutuyor. Havudunu bile çıkartmıyor. Haydi, midesine!.. Hazineyi hortumlamaya başlıyor. Koca milletin işlerini göreceğ olan milyarlar, boyu-

na heriflerin haram depolarına gidiyor. Doy-
muyor. Gözleri toprak dolduracak ama engel-
leyemiyorsun. Hırsı bitmez tükenmez kâfir
hırsı!

Bu devrin insanlarının, bu devrin yöneti-
cilerinin çoğu boyuna hırsızlıkla, sağı solu
çalıp çırpmakla meşgul! Yönetime, o fırsat-
lardan istifade edip kendisine verilen yönetim
görevine emanet ediliyor; hıyanet edip hor-
tumlamak için birçoğu böyle yapıyor. Hem
Avrupa böyle hem Amerika böyle! Maalesef
hem de İslâm ülkeleri böyle olmaya başladı.

Hâlbuki eskiden Hz. Ömer *radiyallahu
anh* kendi işi olduğu zaman devletin mumunu
söndürüp kendi ışığını yakardı. O kadar dikkat
ederdi. Çünkü haramdan korkuyor, çünkü
Allah'tan korkuyor. Allah korkusu kalmayınca
dindarlık kalmıyor. Bu adam her şeyi yapar,
her şeyi yapabilir.

Pakistanlı, Bangladeşli müslümanlar teb-
liğ için çıkıyorlar. Sağdan soldan da kendile-
rine katılanlar oluyor. Bir kâfile hâlinde gidi-
yorlar. Gittikleri yerde vaaz veriyorlar, cami-
leri ziyaret ediyorlar. Turist olarak gidiyorlar,
seyyah olarak camilerde kalıyorlar. Camide
yatıp kalkıyorlar. Konuşma yapıyorlar.

Mâlum, Cemaatü't-tebliğ. Bunlar Balkan ülkelerinden Arnavutluk'a gitmiş. Arnavutluk; yüzde 98'i müslüman olan ülke Arnavutluk. Eski Yugoslavya'nın komşusu Arnavutluk. Ya da Kosova'ya gitmiş. İkisinden biri. Kosova veya Arnavutluk. Kosova'da da Arnavutlar var da hangisi olduğunu bilemeyeceğim.

Camilere gitmişler: “Ey cemaat! İslâm şöyledir, böyledir...”

Biliyoruz, Cemaatü't-tebliğ'in vaazlarını çok dinledik. Aralarına da katılıp konuşmalarına da günlerini de nasıl geçirdiklerini biliyoruz. Camiye birileri geldi, dinî konuşma yapıyor diye cami cemaatinden pek çok insan gidip gizli servise şikâyet etmiş. O kadar çok şikâyet etmişler ki o kadar çok şikâyetçi, hain, o kadar çok gammaz, o kadar çok nemimeci, nemmam, o kadar çok hain insan var ki camide; gizli servisin adamları en son gelenleri kovmuşlar:

“Gidin! Yahu biz bunları havaalanından indiği zamandan beri biliyoruz, takip ediyoruz, mâlumumuz; bu nedir?!..” demişler.

Ben bunu duyunca hayretler içinde kaldım.

İslâm ülkelerinin ahalisinin ahlâkı çürüyor. Ahlâk çürüyor. Caminin cemaati; camide Allah diyen, “Allah’ın yoluna gelin, namaz kılın!..” diyen insanları gidiyor, gizli teşkilata, polise şikâyet ediyor. Camideki kardeşi ta Hindistan’dan, Pakistan’dan gelmiş; orada az çok üç beş kelime İslâm’ı anlatan insanlar. Onlar da bunu sevap kazanalım diye yapıyorlar. Bir yere gidip tebliğ yapınca sevap olacak diye yapıyorlar. Onlar masraf yapıyor. Kendi ülkesini bırakıyor. Sen bırakmıyorsun, o bırakıyor gidiyor. Bazı kimseleri de müslüman ediyorlar.

Ben mesela Melbourne’da birisini gördüm, sarı sakallı.

“Selamün aleyküm.”

“Aleyküm selam.”

“İsminiz nedir?” dedim.

“Ekrem.”

“Nerelisiniz?” dedim. İngilizce konuşuyoruz:

Where are you from? “Nerelisin?”

“Avustralyalıyım.” dedi.

Avustralyalı; uzun sakallı müslüman, camide. Adı Ekrem.

Which origin. “Kökenin ne?”

“İraklı mısın, Lüblanlı mısın? Mübarek, Boşnak mısın nesen?..” diye sordum.

“Ben Avustralyalıyım.” dedi.

Avustralyalı müslüman olmuş. Cemaatü't-tebliğ gelmiş gitmiş. İsmi Mark'mış. Mark'ı çevirmiş, Ekrem. Çevrilmesi kolay. M-r-k harfleri var. Başına e eklersin; Ekrem olması kolay. Mark'ın Ekrem olması kolay. Mark adını değiştirmiş, Ekrem adını almış. Daha sonraki senelerde de gördüm. Aynen devam ediyor. Tam müslüman olmuş. Oturması kalkması, diz çökmesi vs. Tam, hakiki müslüman olmuş, bir müslüman kardeş olmuş.

Peygamber Efendimiz Hz. Ali Efendimiz'e söylüyor:

“Bir kişiyi Allah'ın senin vasıtanla hidayete erdirmesi!..”

Hidayeti Allah veriyor ama sen çalışıyorsun. Adamın kalbini Allah yumuşatıyor, adam müslüman oluyor. İngiliz iken müslüman oluyor veya dinsizken imana geliyor. Veyahut laubali, gevşekken ihlâsa geliyor.

“Yâ Ali! Senin vasıtanla Allah'ın bir kimseyi hidayete getirtmesi senin için kırmızı deve sürülerine, kızıl kızıl deve sürülerine sahip olmaktan daha hayırlıdır!” buyurmuş.

b. Ahde Vefa Ve Sözünde Durmanın Önemi

Başka bir hadîs-i şerîfte de;

“Dünyada ve dünyanın içindeki her şeye sahip olmaktan daha hayırlı!” buyurmuş.

Böyle insanlar bizim memlekete de geldiler.

Ben küçüktüm, ortaokul talebesiydim. O zamandan camide toplantı yaptılar.

Ortaokul talebesi ne demek?

50’li yıllar, Türkiye’de baskının biraz kalkmaya başladığı ama hâlâ olduğu bir zaman!

Adamlar anlatmaya çalışıyorlar. Soruyor:

“Size hangi dilden konuşalım, Arapça mı?”

“Yok.”

“Farsça mı?”

“Hayır.”

“İngilizce mi?”

“Hayır.”

“Almanca mı?”

“Hayır.”

“Fransızca mı?”

“Hayır.”

“Nece konuşalım?”

“Türkçe konuşun!”

Fesuphanallah, adamcağız anlatmak için her dili biliyor; bizimkiler Türkçe’den gayri dil bilmiyor! Ben utandım. Sonradan ben onların

isimlerini cisimlerini aldım, defterime adreslerini yazdırdım. Cemaatü't-tebliğ'in en yüksek şahsiyetleriymiş, sonradan anladım. Defterimde imzaları filan var. Söylüyorum, söylediğim kimseler şaşırıyorlar.

O mübarekler cemaate anlatıyor, bize diyor ki;

“Boş durmayın! Cumartesi pazar günü tatil değil mi?”

“Tatil.”

“Tatil gününde köylere gidin, kahveye oturun, İslâm'ı anlatın! Boş durmayın, günah! Vaktinizi boş geçirmeyin! Tebliğ edin, İslâm'ı anlatın, sevap kazanın!”

Arkadan birisi öteki arkadaşına eğildi, bir şey dedi. Bu da zeki adam, uyanık adam, bilgili adam. Pakistan'da PTT Genel Müdürü imiş. Yüksek adam.

“Ne dedi?” dedi.

“Yok, mühim değil...” filan.

“Ne dedi?” dedi, ona ısrar etti. “Kulağına eğilip bir şey söyledi. Mutlaka öğrenmek istiyorum, ne dedi?” dedi.

Arkadaki bizim cıvık adam güldü. Dedi ki;

“Bu mevsim yağmurludur, köy yolları çamurludur!” demiş.

Adam şöyle durdu. Hiç unutmuyorum:

“Hey Osmanlı’nın torunları hey! Hey çamurdan korkan mücahitler hey!..” dedi.

Çamura batar çıkar, yine Allah’ın dinine yardım eder insan yahu! Yerinden kıpırdamıyor millet! Pazar günü tatil olmuş, tatili fırsat bilip de bir köye gidip İslâm’ı tebliğ etmiyor! Gitse tebliğ etse köydekiler de jandarmaya şikâyet eder, o tarafı da var!

Ben bizim köye tabiplerden bir heyet götürdüm. Kadın tabipler; bir yer tuttular, köylüyü bedava muayene ediyorlar. Bedava ilaç veriyorlar. Erkekler için ayrı bir ayırdık, oraya da erkekler geliyor.

“Şu derdim var, bu hastalığım var...”

Yüzlerce kişiye baktık!

Köyden birisi şikâyet etmiş. Jandarma geldi:

“Siz burada ne yapıyorsunuz?”

“Hastaya bakıyoruz.

“Bakamazsınız.”

“Öyle mi?!..”

Doktorlara; “Toplanın, bakamazmışız!” dedim.

Arkadaşları topladım, aldım, bizim yalıya indik. Ama öyle sinirlendim, öyle asabım bozuldu ki!.. Bedavadan muayene ediyoruz, ilaç

veriyoruz; Şikâyet ediyor. Şikâyet eden Allah'ın densiz, hain, zalim bir kulu! Anladık o zalim, ama jandarma da niye "Yapamazsınız!" diyor. Ben bir de ona kızdım.

"Niye yapamayayım?!.."

Ben orada diretebilirdim:

"Sana ne? Yaparım. Parayla yapsam engelleyebilir misin, benim doktorluk yapmama mâni olabilir misin? Bir doktor olarak köye gitsem 'Parayla ucuza muayene ediyorum.' desem jandarmalığın söker mi? Sökmez, karışamazsın!" diyebilirdim. Kavga çıkartırım. Benim tanıdığım insanlar var. Haklıyım. Mahkemeye gitsek [kazanırız]...

"Toplanın, iyilik yaramaz!" dedim. Ben küstüm, çok kırıldım, çok kızdım, çok küstüm. Hâlâ da kızgınlığımdan bunu anlatıyorum. İnsan anlatır mı? Anlatmaz ama kızdığım için anlatıyorum.

Sonra köylü bana çok geldi, yalvardı.

"Onu yapanı biliyoruz. Kusuruna bakma, o bizim köyümüzün içinde istenmeyen bir adamdır. Ters bir insandır. Böyle yapar..." dediler.

Bu adamın ölümü nasıl oldu biliyor musunuz?

İbret! İbret olsun diye onu da söyleyeyim:

Evi meydana bakıyor, evinin penceresi kahvelerin olduğu çarşıya bakıyor. Evi güzel bir yerde. Oradan görüyor, şikâyet ediyor. Namaz kılınacağı zaman radyoyu sonuna kadar açıyor. Muzır adam! Köylü illallah demiş. Hep işi ters!

Gece içkiyi içiyor. Ne içtiyse neyi zıkkımlandıysa içkiyi içiyor. Ondan sonra içki buna bir tesir ediyor, bir hararet basıyor. Zıkkımın tesiri nasılsa neyin nesiyse bir hararet basıyor! Camı açmış:

“Ölüyorum komşular!” demiş. Çarşıda duymuşlar. Feryat etmiş: “Ölüyorum, gelin!” demiş.

“Hadi ya! Yine ne oyun düşünüyorsa düşünüyor. Gidilmez serserinin yanına!..” demişler, gitmemişler.

“Ölüyorum, yanıyorum. Gelin imdada!..” demiş. Kimse gitmemiş.

Arka sokaktan dolaşsalar gidebilirler. Camdan bağırılmış, cemaati çağırılmış ama kimse gitmemiş.

Ertesi gün ölüsünü bulmuşlar: İçkiden çatlamış!

Ama nasıl çatlama biliyor musunuz?

Yatakları yorganları didik didik ditmiş. Ne kadar acı çektiyse Allah nasıl acı çektirdiyse!..

Allah cezasını veriyor. Kötülük de karşılıksız kalmıyor, iyilik de karşılıksız kalmaz.

Fe men ya'me'l-miskâle zerretin hayran yerahu ve men ya'me'l-miskâle zerretin şerren yerahu.

“Güvenilirliği, itimat edilirligi olmayan bir insanın itimatlı olmayan bir insanın hiçbir dini yoktur!”

Müslüman, güvenilir olacak. Haram yemeyecek, yalan demeyecek. Kendisine güvenildiği zaman emaneti suiistimal etmeyecek. Emaneti kötüye kullanmayacak. Mevkiler makamlar emanettir. Müdür oraya geldiği zaman o koltuk, o masa ona emanettir. O görev emanettir. Onu kötüye kullanmayacak. Çoluk çocuk bize emanettir. Hanım; kayınpeder, kayınvalide tarafından bize emanettir.

“Ben gidiyorum, al şu kadar parayı; dönüşte alırım.”

“[Bekle] alırsın sen! Sen hele bir git, dönüşte ben sana vermem...”

Eski kitaplarda yazılıyor: Mesela adam cihada gitmiş, hacca gitmiş. Parasını getirmiş, dö-

nüşte alırım diye birisine teslim etmiş. Hacıdan dönüyor:

“Paramı ver.” diyor.

“Ne parası?” diyor, reddediyor.

Hain, emanete hıyanet ediyor. Emaneti reddediyor, inkâr ediyor, kabul etmiyor. Böyle bir insanın dini yoktur, hiçbir dindarlık tarafı yoktur!

Ve lâ dîne li men lâ ahde lehû. “Ahdine, sözüne vefası, sadakati olmayan, sözünde durmayan, verdiği sözü yerine getirmeyen insanın da hiçbir dindarlığı yoktur!”

Müslüman nasıldır?

Sözüne sadıktır, ahdine riayet eder. Söz verdimi tutar.

“Yazılı anlaşma yapmadın ki! Yok öyle bir şey!..”

Senin hiç dindarlığın yok, sen belanı bulursun. Allah sana belanı verir. Seni ahdini bozan, seni vefasız, seni zalim seni!.. Böyleleri çok!

Abdullah b. Mübârek hazretleri -Allah şefaatine erdirsin- İslâm âleminin o devirde en büyük alimlerinden birisi.

Mübârek nasıl yaşarmış?

Mübarek oğlu mübarek; bir sene cihada, hudutlara gidermiş. Bir senesini cihatla geçirirmiş. Horasan'da oturuyor. Anadolu'ya Tarsus'a Adana'ya -o zaman hudut oraları- cihada gelirmiş. İslâm âleminin hududu diye düşmanla savaşmaya gelirmiş. Bir senesini cihatla geçirirmiş. Bir sene hacca gidermiş. Çünkü Horasan'dan hacca gelecek, haccını yapacak, dönecek; o devirde bir sene. Kervanlarla dinlene dinlene gidecek.

Bir sene hac edermiş!

Neden?

Cihat da sevap hac da sevap! Bir hac sevabı alıyor bir cihat sevabı alıyor mübarek.

Bir sene de ticaret yaparmış!

Neden?

"Geçinmek için mi?"

Hayır, ticaret de sevap!

Ticaretin, dürüst ticaretin de sevap olduğunu biliyor musunuz? Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ticaret yapmadı mı?

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

et-Tâcirü's-sadûkü'l-emîn. "Doğru sözlü, güvenilir, itimatlı tüccar; Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecek! Çok yüksek müslüman!"

İnsan dürüstse çok büyük mükâfatlar alacak.
Ticaretin sevabından dolayı da bir sene ker-
van çalıştırmış.

Bir sene cihat, bir sene hac, bir sene ticaret.
Ondan sonraki sene dördüncü sene; yine ci-
hat, yine hac, yine ticaret! Yedinci sene yine
cihat, yine hac, yine [ticaret]... Böyle geçi-
rirmiş.

Eski insanlar sevabı nasıl aramışlar, nasıl ya-
şamışlar görün!

Cihat ettiği sene bizim Tarsus'a gelmiş. Tar-
sus hudut; bir tarafta İslâm âlemi, öbür taraf-
ta Bizanslılar, Rum devleti. O zaman onlara
Rum deniliyor. Roma kelimesinden geliyor,
Doğu Roma Devleti deniliyor.

Orada savaşıyormuş. Nasıl savaşıyorsa nöbet
tutarken bir azılı adamla, rakiple karşılaşmış.
Saldırmış. Çarpışmışlar. Abdullah b. Mübârek
öyle süvari, öyle silahşor, öyle kahraman,
öyle hünerli ki önüne geleni deviren bir
adam! Çok güzel silah kullanan bir silahşor!
Adamla tutuşmuşlar. Uğraşmış uğraşmış uğ-
raşmış, adamı alt edememiş. Adam da çok
hünerli, adam da çok bilgili. Bu hücum edi-
yor, o def ediyor. O hücum ediyor, bu def
ediyor... Saatler geçmiş. Boyuna çarpışıyorlar.

Abdullah b. Mübârek bakmış, namaz vakti geçecek. demiş ki;

“Ben namaz kılacağım. Ara verelim.”

Nasıl dediyse işaretle vs.

“Ara verelim, namaz kılacağım. Ben müslümanım, namaz kılmam lazım.” demiş. O da;

“Benim de ibadetim var, olur.” demiş, kabul etmiş.

Abdullah b. Mübârek atından inmiş. Abdest almış, namazını kılmış. Karşı taraftaki de atından inmiş, o da kendine göre Rum usulü ibadetini yapmış.

Abdullah b. Mübârek demiş ki;

“Bu adam şimdi yerde...”

Adamın atı çok hünerliymiş, çok çevikmiş, kaçıyormuş.

“Şimdi bu attan inmiş vaziyette. Ben bunu ata binmeden bastırayım, bunu yerde haklarım! Atıyla sıyrılıyordu elimden, ben bunu yerde haklarım. Saldırayım...” demiş. Bunu böyle düşünmüş. Oturduğu yerden aklından geçirmiş. Karşıdaki de ona bakıyor. Bu burada o orada, birbirlerini gözlüyorlar. Çünkü;

“Su uyur düşman uyumaz!”

Ne demek?

Su uyur düşman uyumaz ne demek?

Su, “asker” demek. Subaşı, “asker başı” demek.

Su uyur düşman uyumaz: “Senin askerin uyur, düşman gece baskını yapar. Öyle uyumaya gelmez!”

Bu, aklından bunu geçirmiş ama patdatak aklına âyet-i kerîme gelmiş:

Inne'l-ahde kâne mes'ûlâ.

Ne demek?

“İnsanlar ahitten sorgu suale tâbidir, ahidinden mesuldür.”

Ahdetti mi Allah ahdini sorar. Sen ahdine riayet ettin mi vefa gösterdin mi diye sorar. Vefa göstermemişse cezalandırır.

Inne'l-ahde kâne mes'ûlâ.

Hepimiz için bu geçerli, ahdettin mi sözünde duracaksın!

Inne'l-ahde kâne mes'ûlâ, âyet-i kerîmesi aklına gelmiş.

Kim getiriyor? Bir insanın aklına bir şeyin gelmesi kimden olur? İçerden aklına bir şey geldi, bu nereden olur?

Günahsa şeytandan olur. Şeytan diyor ki;

“Şunu şöyle yap!”

“Aklıma geldi ki şu günahı işleyeyim...”

C. Nefis, Şeytan Ve Rahmanî İkazlar

Hah, sana şeytan söyledi. İçinden vesvese verdi. Günahı işlemeni söyledi. Keyfe dair bir şeyse zevke, rahatlığa dair bir şeyse nefis-tendir.

Ve lekad halakne'l-insâne ve na'lemu mâ tüvesvisü bihî nefsuhû.

Nefis de insana vesvese verir. Der ki;

“Yat, uyu!”

“Ama namaz var.”

“Boş ver, sonra kılarıydın. Kaza etmek de var.”

Otobüste namaz kılacaksın. Şoföre;

“Durdur da namaz kılayım.” diyorsun. Muav-
vin, sanki müftü;

“Kazası da mümkün!” diyor.

“Olur mu? Namazı vaktinde kılmak lazım.”
diyorsun.

“Oturduğun yerden de kılınır.” diyor. Bacak
kadar muavin; tahsili yok [bilgisi] yok. Mek-
tebi bitiremediği için para kazanmak için
muavin olmuş, müftülük taslıyor.

İnne'l-ahde kâne mes'ûlâ.

Başka nereden insanın aklına fikirler gelir?

Rahmanî cihetten gelir.

Mesela içinden bir ses der ki;

“Kalk Kur'an oku!”

Onu şeytan der mi?

Demez.

Nefis der mi?

Nefis de demez. Rahmanî cihetten meleklerden ikaz geliyor:

“Cuma namazını kaçırma! Bak bugün boş ver, bir saat önceden dükkânı kapat, cumaya git; sevabı çok olur.”

İçinden hatırlatır.

“Tamam tamam yahu, giderim yahu, sus.” dediği zaman ondan sonra bir müşteri gelir. Bir daha müşteri gelir, bir daha..On top kumaş indir, şunu çıkar, şunu tart...

“Ah, eyvah! Saat 13.30 oluvermiş! Eyvah, bugün Cuma [namazı] vardı yahu!..”

Müşteri bastırdı, kaçırdı.

İçinden birisi sana duyurmamış mıydı? “Bugün cuma, bir saat önceden git!” diye Rahmanî bir ikaz gelmemiş miydi?

“Geldi.”

Tutmadın, tutmayınca şeytana uydun! Sus yahu, dedi. Tamam, gideceğiz. Biz de biliyoruz dindarlığı, dedin. Ama bak şeytan seni oyuna getirdi.

Şeytanın bir oyunu da budur. Hayırlı işi tehir ettirir, ondan sonrada unutturur.

Ve mâ ensânîhü ille'ş-şeytânü en ezkûrah.

Şeytan da bazı şeyleri unutturur. Öyle salahi-yeti de var, öyle kabiliyeti de var. İçerden bir şeyleri karıştırıyor, unutturuyor. Hayırları çok unutturur. Dikkat etmek lazım.

Abdullah b. Mübârek'in aklına, *inne'l-ahde kâne mes'ûlâ* âyetini kim getirdi?

Şeytan getirir mi?

Getirmez. Neûzübillah, getirmez.

Nefsi [getirir mi]?

Inne'n-nefse ve emmâretün bi's-sûi illâ mâ rahime rabbî.

Öyle hayırlı şeyleri nefis de çok söyler. Tam mutmainne nefis olacak da belki o söyler ama bu Rahmanî. Allah'tan ikaz bu. Abdullah b. Mübârek hakikaten mübarek oğlu mübarek bir insan. Bunun Allah'tan bir ikaz olduğunu şıp diye anlamış, ârif insan. Allah diyor ki;

“Ey Abdullah! Adamla sözleştin, ahdettin, mola verdiniz, *time out* yaptınız... Sen şimdi ahdini bozmaya kalkıyorsun, ahdinden sana sorgu sual ederim. Edebini takın!..” demek.

Anlayana iş böyle!

Abdullah b. Mübârek de anlamış, başlamış ağlamaya!

Asker adam ağlar mı? Silahşor adam, bahadır adam ağlar mı?

Ağlar, ağlamaktan Hz. Ömer'in yanaklarında iz olurdu.

Hz. Ömer ağlayacak adamıydı?

Allah korkusundan ağlardı.

Abdullah b. Mübârek başlamış ağlamaya!

Ötekisi de;

“Niye ağlıyorsun yahu?” demiş.

Demek ki biraz birbirlerinin dillerini biliyorlarmış.

“Niye ağlıyorsun yahu?” demiş.

Rakip ya karşıdaki, can düşmanı; çarpışıyorlar. Bakmış, ağlıyor.

Abdullah b. Mübârek;

“Senin yüzünden Rabbim beni azarladı!” demiş.

“Nasıl azarladı? Benim yüzümden Rabbin seni nasıl azarladı?” demiş.

“Ben, sen aşağı inmişken; ‘Şimdi hazır bunu aşağıda yakalamışken saldırayım, şu kâfiri haklayayım!’ dedim. Allah da hatırıma *İnne'l-ahde kâne mes'ûlâ* âyet-i kerîmesini hatırlattı. Ben buraya Allah'ın rızasını kazanmaya gelmiştim, azarı işittim. İşi berbat ettim. Ne ettim ben, ne kadar zayıf insanım diye ağlı-

yorum. Berbat ettim işi diye üzülüyorum!” demiş.

Adam bakmış, o da insafa gelmiş. Belki o da ağlamış:

Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resûlullah.

“Sizin dininiz hak! Sen hak yoldasın, ben de müslüman oluyorum.” demiş. O da müslüman olmuş. Abdullah b. Mübârek’in hayatından bir olay bu.

Bak güzel ahlâk, ahde riayet kâfiri nasıl müslüman ediyor?

Bizim adamların da ahde vefasızlığı nice insanı çileden çıkartır!

Çileden çıkmak, çileden çıkmak tabiri ne demek?

Şeyh Efendi müridi adam olsun diye kırk gün halvete sokmuş. “Dışarı çıkma, tesbihini çek, namazını kıl, oruçlu ol, ibadet eyle de Allah seni affetsin, sevsin!” diye kırk gün, erbaîn! Farsça’da *çil*, “kırk” demek. *Çile* “kırk günlük” demek.

Selâsîne leylen ve etmamnâhü bi-aşr.

Kırk gün ibadete sokuyor. Çile çekecek, derviş olacak. Ama adam çileden çıkıyor. Dervişliği bırakıyor. Ne oluyorsa kanıyor, bir şeye

sinirleniyor... Haydi, bozuldu. İnsanı çileden çıkartmak.

Olmadık bir şeye kızdığın zaman tepesinin tası atı mı, sigortası pat diye patladı mı ona ne diyoruz?

“Çileden çıktı.” diyoruz.

Lâ dine li men lâ ahde lehû.

Vellezî nefsu Muhammedin bi-yedih. “Muhammedin canı, nefsi, hayatı elinde olana yemin olsun ki!..”

Muhammed’in, senin ve benim canımız kimin elinde?

Allahu Teâlâ hazretlerinin elinde!

Allahu Teâlâ hazretlerinin elinde, ne demek? Dilerse yaşatır dilerse öldürür. Şu anda “Öl.” derse ölürsün, “Kal.” derse kalırsın.

Peygamber Efendimiz;

“Hayatım elinde olan, bir emrine bağlı olan Allah’a yemin ederim ki...”

Böyle çok yemin ederdi, yemini böyleydi. Biliyor ki her şey Allah’ın kudreti tahtında!

Velev tekavvele aleynâ ba’de’l-ekâvil.

Eğer bir Peygamber Allahu Teâlâ hazretlerinin söylemediği sözleri “Allah şöyle söylüyor, böyle söylüyor...” diye uydursa Allah ne yapar?

Le ehaznâ minhü bi'l-yemîn sümme le-kata'nâ minhü'l-vetîn. “Aziz-i Muktedir Cenâb-ı Hak öyle bir yalancıyı öyle bir yakalar ki şah damarını koparır!”

“Seni yalancı! Sen benim namıma peygamberlik yaparken kendi namına ‘Allah böyle söyledi...’ diye uyduruyorsun!” diye şah damarını kopartır, alimallah!

“Muhammed’in canı elinde olana Allah’a yemin ederim ki...”

Lâ yestekîmu dînu abdin hattâ yestekîme lisânühû. “Bir insanın dindarlığı tamam olmaz; sözü, dili tamam olmadıkça!”

Doğru sözlü olacak!

Yalan söylüyor mu?

Olmaz.

“Yalanla iman bir arada eğlenmez.” ne demek?

Yalan geldi mi iman gider, iman geldi mi yalan olmaz demek. Yalan söylemeyecek. Sözü doğru olmadıkça dini doğru olmaz.

Ve lâ yestekîmu lisânühû hattâ yestekîme kalbühû. “Gönlü müslüman olmadıkça dili de doğru olmaz!”

İçi müslüman olmadıktan sonra bu yalanı ille kıvırtır. Dil, çok oynak bir şey. Sağa sola,

yukarı aşağı, ileri geri, kıpır kıpır kıpırdar; ille yalan söyler.

Kalbi, gönlü mü'min olmadıkça dil müslüman olmaz, dil düzelmez, dil doğru olmaz. Kalbi doğru olacak.

Ve lâ yedhulü'l-cennete men lâ ye'menu câruhû bevâikahû. "Cennete komşusu bevâikından güven duymadığı kimse giremez!"

"Bir kimse cennete giremez."

Ne ise giremez?

"Komşusu kendisinin bevâikından emin değilse giremez!"

Kîle yâ Resûlallah ve mel bevâik. "Bevâik ne demek yâ Resûlallah, bevâikından emin olmak ne demek?" diye sormuşlar.

O kelimeyi onlar da bilmediği için Peygamber Efendimiz'e sormuşlar. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Kâle ğaşmuhû ve zulmuhû. "Hilesi, aldatması ve zulmü!" demek.

Komşusu o insan hakkında "Bu bana zulmedebilir, bu bana oyun oynayabilir. Aman dikkatli olayım..." diyorsa o adam hapı yuttu, cennete giremez!

“Bu zulmeder, bana bir oyun eder. Aman gözümü dört açayım...” diye korkuyorsa adam cennete giremez, güvenecek!

İstanbul’da cami [yeri] aldık. Caminin önünde bir arsa var, küçücük bir yol var, caminin arsasına öyle geçiliyor. Bizim hacı arkadaşlar diyor:

“Bu arsanın önündeki yeri senin arsandan, bahçenden alalım. Arsa bu yola kadar tam çıksın, sadece bir geçiş olmasın. Sen bize burayı ver, ben de sana benim arsamdan bu kadar yer vereyim. Tamam mı?”

“Tamam.”

“Tamam mı?”

“Tamam.”

Camiyi yaptıran üstteki komşu tapuya gidiyor. Kendi arsasından bu kadar yeri veriyor. Bu da burayı camiye verecek. Dönüyor, vermiyor. Vermiyor.

Şimdi bu adamı ne yaparsın?

Keser misin, ezer misin, kıyma makinesinde kıyma yapıp sosis yapıp köpeklere mi yedirirsin; ne yaparsın?!.. Öbür taraftan üst komşusu o kadar yeri bunun bahçesine katıyor; bu alçak, söz verdiği yeri, öbür tarafı aldığı hâlde vermiyor!

“Azılı insanlar hocam, baş edilmez, mafya gibi...” diyor.

Senin mafyalığın Azrail’in karşısında sökmez!
Bir gün sen de belanı bulursun! Sen de bir yerde çatlar geberir gidersin!

Ama böyle yapanlar oluyor!

O adam cennete girer mi?

Vallahi billahi girmez!

Nereden biliyorsun?

Hadîs-i şerîfe dayanarak:

Ve lâ yedhulü’l-cennete men lâ ye’menu câruhû bevâikahû.

Vallahi girmez, cehennemlik! Cehenneme odun! Atacaklar, cayır cayır yanacak!

Ve eyyümâ racûlin esâbe mâlen min gayri hillihî ve enfeka minhû. “Herhangi bir adam ki helal olmayan bir yoldan mal mülk, para pul, kazanç sağladı. Haramdan kazanç sağladı. Sonra da zekât verdi, sadaka verdi, hayır verdi...”

Camiye para verdi, çocuk esirgeme kurumuna verdi, medreseye para verdi... Zengin, çaldı çırptı, hortumladı; şimdi ilçesine okul yapıyor, levhasını astırıyor!

Lem yubârek lehû fîhi. “Bu harcamasından ona bir bereket, bir hayır gelmez. Hiçbir ha-

yır gelmez.” *Ve in tesaddaka lem yukbel minhü.* “Fukaraya sadaka verse sadaka ondan kabul olmaz.”

Sadaka verdi fukaraya, para gitti; hayrını görmez!

Ve mâ bakiye fe zâdühü ile'n-nâr. “Yanında kalan para, haramdan kazandığı yanında kalanı cehennem yolunda azığıdır. Yanında kalan da cehennem azığıdır.”

Peygamber Efendimiz sebebini söylüyor:

İnne'l-habîse lâ yükeffirü'l-habîs. “Çünkü Pis mal, haram mal, habis olan bir şey habis olan bir şeyi temizlemez, gidermez.”

Sadaka veriyor, hayır yapıyor; ama pis! Onun günahını gidermez. Onun habasetini, habisliğini gidermez.

İnne'l-habîse lâ yükeffirü'l-habîs.

İdrarla çamaşır yıkanmaz.

Neden?

İdrar da pis. Adam yolda gelirken çamurlanmış, elbisesi çamur olmuş. Evde geliyor, çiş yapıyor. Çişini kapta topluyor. Sonra bu elbisesinin eteğinden çamuru yıkıyor. Böyle temizlik olur mu?

Olmaz.

Neden?

Inne'l-habîse lâ yükeffirü'l-habîs. "Pis pisliđi temizlemez. Habis olan Şey habisi temizlemez."

Bu malı haramdan aldı. Kendi günahlarını, pisliklerini temizlemez.

Ve lâ kinne't-tayyibe yükeffirü'l-habîs. "Temiz olan mal günahı affettirir. Habis olan Şeyi götürür, insanı kurtarır."

Temiz mal olursa!

Anlının teriyle helalinden kazandı mı?

Kazandı.

Alnının teriyle kazanıp sadaka, hayır verdi mi Allah onun günahlarını affeder.

Çamurlandı, sokaktaki lağım sularının karıŐtıđı çamurlar adamın elbisesine geldi:

"Eyvah, ben bununla namaz kılamam."

Gider, temiz suyla bunu yıkar, temizlenir.

Peygamber Efendimiz; "Temiz, tayyib olan pis olanı götürür. Ama kendisi pis olan Şey pisliđi götürmez!" diyor. Ne güzel hadîs-i Őerîf.

Mühim işlerimizden birisi uyku: Sabah uykusu, öğle uykusu, gece uykusu. Zaten mühim vazifelerimizi günde üç defa, dört defa yapıyoruz. Ayakta da uyuyoruz otururken de uyuyoruz. Siz değil, bazıları. Cuma hutbesi okurken

millet uyuyor. Horul horul uyuyor, horultusu duyuluyor. Camiye geldi mi uykusu geliyor. Vaaz dinlerken milletin uykusu geliyor. Şeytan getirtiyor.

Ama televizyon olsa;

“Aman kapatma televizyonu!”

“Niye?”

“Türk filmi var. Bakalım şimdi bu gelini kaçırdılar, vaziyet ne olacak? Bakalım bu ağanın çocuğu ne yapacak?..”

Merakından çatlıyor, kapattırmıyor.

Hanım diyor ki;

“Erkenden sabah işe gideceksin, kapat şu televizyonu! Çocuklar da senin yüzünden filme bakıyor. Yarın onlar da okula gidecekler, kapat şunu!”

“Dur hanım. Çok heyecanlı yerinde şimdi, aman!..” diyor.

Türk filmi; bir taraftan ağanın oğlu ne yaptı, gelin ne oldu derken bir taraftan da meyhaneyi gösteriyor. Göbek dansı eden oryantalist dansözünü gösteriyor, bilmem kimi gösteriyor. Bir sürü günahlar bir sürü haramlar... Uyku bire, bir buçuğa kadar gidiyor... O zaman uyku yok. Ama sabah namazında uyuyor. Camide

uyuyor. Hayırlı şeyde uyuyor. Hep şeytanın oyunları. Şeytan bizi çok kandırıyor.

Neûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Hem nefsin şerrinden hem şeytanın şerrinden hem de her türlü şerlinin şerrinden Allah'a sığınırız.

el-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
11 Şevvâl 1421 / 07.01.2001

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

